

4 Žáci, učitelé, rodiče

ŽÁCI

V projektu TIMSS, stejně jako při každém mezinárodním zjišťování výsledků žáků, jsou součástí testových nástrojů kromě testů i dotazníky. Dotazníky pomáhají popsat vzdělávací prostředí dané země od úrovně vzdělávací soustavy až po úroveň žáka. V projektu TIMSS 2011 byly využity dotazníky pro žáky a pro jejich rodiče, dotazníky pro učitele testovaných žáků a pro ředitele zúčastněných škol. V této kapitole uvádíme některá vybraná zjištění.

Pomocí žakovského dotazníku byly zjišťovány postoje žáků k jednotlivým předmětům. Na základě žakovských odpovědí byly zkonstruovány škály, které vypovídají o tom, *jak rádi se žáci učí matematiku a přírodovědu*⁷. Na každé škále je průměrná hodnota pro žáky všech zúčastněných zemí rovna 10 bodům. Čeští žáci se matematiku i přírodovědu učí přibližně stejně rádi a mírou této oblíbenosti se řadí zhruba do středu mezi evropskými zeměmi a členskými zeměmi OECD (Obr. 4.1). Je možné říci, že žáci ze zemí s dobrým výsledkem v matematice se jí učí méně raději než žáci ze zemí s horším výsledkem.

Žáci odpovídali na otázku zjišťující, jak mají rádi matematiku a přírodovědu (vyjadřovali míru souhlasu s tvrzením „Matematiku/přírodovědu mám rád/a“). Tato položka byla také zařazena do

dotazníků v předešlých cyklech, a proto můžeme sledovat, jak se změnil postoje žáků v průběhu času. A protože je rozložení žáků podle oblíbenosti obou předmětů téměř totožné, uvádíme zjištění pouze pro matematiku (Obr. 4.2). Od roku 1995 do roku 2007 poklesla průměrná oblíbenost obou předmětů u žáků 4. ročníků, přestože se zvýšil podíl žáků, kteří s daným výrokem rozhodně souhlasili. V roce 2011 bylo zaznamenáno mírné navýšení oblíbenosti, která však stále nedosahuje úrovně 84 % z roku 1995.

Žáci také odpovídali na otázku, jak rádi chodí do školy. V České republice a v Rakousku je oblíbenost školy mezi zúčastněnými zeměmi nejmenší, do školy chodí rádo pouze 72 % žáků oproti mezinárodnímu průměru 86 %. Naopak nejraději z evropských zemí chodí do školy žáci z Portugalska, z Turecka a z Rumunska (více než 95 %). České dívky (82 %) chodí do školy raději než čeští chlapci (63 %); tyto hodnoty se příliš neliší od podílu dívek a chlapců z roku 2007.

Čeští žáci odpovídali i na otázku, zda si budou podávat přihlášku ke studiu na víceletém gymnáziu. Téměř jedna třetina žáků sice odpověděla, že si přihlášku podávat nebude, ale více než polovina žáků ještě neví (Obr. 4.3).

⁷ Žáci vyjadřovali míru souhlasu s tvrzeními: Baví mně učit se matematiku/přírodovědu; Nejaději bych se matematiku/přírodovědu neučil/a; Matematika/přírodověda je nudná; V matematice/přírodovědě se naučím mnoho zajímavého; Matematiku/přírodovědu mám rád/a. Možnosti odpovědí byly: 1 – rozhodně souhlasím, 2 – spíše souhlasím, 3 – spíše nesouhlasím a 4 – rozhodně nesouhlasím.